

4 SEZNAM UKREPOV IN PRAVIC V REPUBLIKI SLOVENIJI, KI NEPOSREDNO VPLIVAJO NA POLOŽAJ DRUŽIN

MINISTRSTVO	NAZIV UKREPA/ PROGRAMA	SKUPNA VIŠINA SREDSTEV ZA UKREP/ PRAVICO V LETU 2016 (v EUR)	KRITERIJ ZA DODELITEV (npr. PRAVICE, SUBVENCIJE idr.)	ŽELEN/PREDVIDEN UČINEK
MDDSZ	Dodatek za veliko družino	10.638.237	Upravičene so družine s tremi ali več otroki, ki ne presegajo 64 % povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana oz. 659,30 EUR na družinskega člana.	Izboljšanje ekonomskega položaja otrok v velikih družinah in ustvarjanje spodbudnega okolja za odločanje za več kot dva otroka.
MDDSZ	Materinsko/očetovsko/starševsko nadomestilo	230.303.681	Upravičena sta mati/oče, ki sta zavarovana za starševo varstvo ob nastopu materinskega/očetovskega/starševega dopusta.	Zagotoviti nadomestilo zaradi izgube dohodka (plače) zaradi rojstva otroka.
MDDSZ	Nadomestilo v času odmora za dojenje (število uporabnic je manj kot deset letno)	0	Upravičene so matere, ki so zaposlene za polni delovni čas in dojijo otroka do njegovega 18. meseca.	Omogočiti materam, ki ob vrnitvi v službo še dojijo, plačan odmor za dojenje.
MDDSZ	Plačilo prispevkov za socialno varnost zaradi dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva	17.202.800	Eden od staršev, ki varuje in neguje otroka do 3. leta/dva ali več otrok do konca prvega razreda OŠ najmlajšega otroka/otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo do 18. leta in dela s krajšim delovnim časom najmanj 20 ur tedensko.	Omogočiti staršem čim prožnejše usklajevanje poklicnega in družinskega življenja.
MDDSZ	Plačilo prispevkov v primeru štirih ali več otrok	3.862.445	Eden od staršev, ki zapusti trg dela zaradi nege in varstva štirih ali več otrok, s katerimi ima skupno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, ter je bil zavarovan za starševo varstvo vsaj 12 mesecev v zadnjih treh letih ali je bil aktivni iskalec zaposlitve v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, vsaj 12 mesecev v zadnjih treh letih.	Omogočiti enemu od staršev, da zapusti trg dela zaradi nege in varstva vsaj štirih otrok.

MDDSZ	Starševski dodatek	10.565.461	Namenjen materam (ali očetom po 77 dnevih od rojstva otroka), ki niso zavarovane za starševsko varstvo (študentke, nezaposlene) in imajo stalno prebivališče v RS 12 mesecev.	Zagotoviti prejemek zaradi rojstva otroka za starše, ki niso zavarovani za starševsko varstvo.
MDDSZ	Pomoč ob rojstvu otroka	4.477.485	Eden od staršev s stalnim prebivališčem v RS, ki v družini ne presegajo 64 % povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člena oz. 659,30 EUR na družinskega člena.	Zagotoviti staršem prejemek ob rojstvu otroka, ki je namenjen nakupu opreme in potrebsčin za novorojenčka.
MDDSZ	Otroški dodatek	228.088.632	Eden od staršev za otroka do 18 let s prijavljenim prebivališčem v RS in ki v družini ne presegajo 64 % povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člena oz. 659,30 EUR na družinskega člena.	Dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje otroka.
MDDSZ	Dodatek za nego otroka	8.988.706	Eden od staršev za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo in ima stalno prebivališče v RS.	Zagotoviti staršem otrok, ki potrebuje posebno nego in varstvo, prejemek, s katerim lahko delno pokrijejo povečane stroške, ki jih imajo z nego in varstvom otroka.
MDDSZ	Delno plačilo za izgubljeni dohodek	5.952.601	Osebni prejemek, ki ga prejme eden od staršev ali druga oseba, kadar prekine delovno razmerje ali začne delati krajši delovni čas zaradi nege in varstva otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranega otroka ali otroka z boleznjijo s seznama hudihih bolezni.	Staršem otrok z najtežjimi motnjami oziroma boleznimi omogočiti, da ostanejo s svojim otrokom doma in v ta namen prejmejo delno plačilo za izgubljeni dohodek.
MDDSZ	Nadomestilo preživnine (od skupnega zneska gre iz proračuna 1.038.595 EUR, 2.704.042 EUR pa je bilo zagotovljeno iz sredstev izterjave dolga dolžnikov preživninskih skladov)	3.742.637	Pravico do nadomestila preživnine ima otrok, ki mu je s pravnomočno sodbo ali začasno odredbo sodišča oziroma z dogovorom pri CSD določena preživnina, ki je zavezanc ne plačuje; ki je državljan RS in ima stalno prebivališče v RS; ki je tujec in ima stalno prebivališče v RS, če je tako določeno z meddržavnim sporazumom ali ob pogoju vzajemnosti; ki še ni star 18 let. Pravica do izplačila nadomestila preživnine traja do določenega 15. leta starosti oziroma 18. leta starosti otroka, če ni v delovnem razmerju. Šteje se, da preživninski zavezanc ne plačuje preživnine, če preživnina ni plačana zaporedoma tri mesece ali če jo preživninski zavezanc plačuje neredno.	Povečanje socialne varnosti določene kategorije otrok, ohraniti in okrepliti preživninsko odgovornost preživninskih zavezancev ter zaostroti in pospešiti izterjavo preživninskoga dolga in z njim poplačati državi sredstva, ki bodo uporabljena za plačilo nadomestil preživnine.

MDDSZ	Državna štipendija	69.102.947	Upravičenci so dijaki in študentje, ki izpolnjujejo splošne pogoje, ki jih določa ZŠtip-1 in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 5. dohodkovnega razreda, določenega v 23. členu ZUPJS.	Štipendije se podeljujejo za srednješko ter terciarno izobraževanje. Šolanje je lahko stroškovno velik zalogaj za družino, s podajo se štipendijo pa se razbremeni družino, izboljša ekonomski položaj otroka ter pripomore k temu, da se otroci oziroma mladi v večjem številu odločajo za nadaljevanje šolanja.
MDDSZ	Subvencionirana študentska prehrana	12.538.041	Upravičenci so študentje, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v 6. členu ZŠŠP.	Želen učinek je študentom omogočiti nižje stroške šolanja in ob tem poskrbeti za čim bolj kakovostno in zdravo prehrano.
MDDSZ	Denarna socialna pomoč	202.574.801	Upravičene so družine, če si preživetja ne morejo zagotoviti same z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanjem, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so jih dolžni preživljati, ali na drug način, ki ga določa zakon, ter če si zase in za svoje družinske člane ne morejo zagotoviti sredstev v višini minimalnega dohodka (cenzusa) iz razlogov, na katere ni mogel vplivati, in je uveljavil pravico do denarnih prejemkov po drugih predpisih ter pravico do oprostitev in olajšav po ZUPJS.	Zagotavljanje sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.
MDDSZ	Znižanje starostne meje	Ni mogoče oceniti višine sredstev.	Do znižanja je upravičena ženska. Razen če je pravico do nadomestila iz naslova starševstva užival moški. Za uveljavljanje pravice je potrebna določena dolžina pokojinske dobe brez dokupa (najmanj 38 let).	Ugodnost, ki je ženskam, v določenih primerih pa moškim, podana iz razloga predhodne skrbi za otroke.

	mednarodnim sporazumom določeno drugače. Gre za pravico iz naslova zavarovanja, ki se krije iz predhodno plačanih prispevkov.		
MDDSZ	Upravičenci do dela pokojnine za upoštevanje obdobja prvega leta otrokovega življenja iz 1. alinee 189. člena ZPIZ-1.	5.013.335	To obdobje se je v skladu z ZPIZ-1 upoštevalo v zavarovalno dobo pod dvema pogojema: da tisti od staršev, ki je to pravico uveljavljal, v času skrbi za otroka ni bil zavarovan na drugi podlagi in da je bil otrok v času, ko je zanj skrbel, državljan RS, ki je v RS imel tudi stalno prebivališče. Če starša v premem letu otrokove starosti nista bila zavarovana na drugi podlagi, se je to obdobje vstelo v zavarovalno dobo tistemu od njiju, ki je ta čas prvi uveljavljal, saj zakon ni določal, da bi se morala starša o tem sporazumno dogovoriti. Pogoji za upoštevanje tega obdobja v zavarovalno dobo je bila dejanska skrb matere oz. očeta za otroka v 1. letu njegove starosti, kar se je ugotavljalo v posebnem dokaznem postopku.
MDDSZ	Družinska pokojnina - gre za pravico iz naslova zavarovanja, ki se krije iz predhodno plačanih prispevkov.	189.600.000	Pokojnina, ki pripada preživelemu družinskemu članu po umrliem zavarovancu ali uživalcu pokojnine. Za pridobitev pravice do družinske pokojnine morajo biti pogoj izpolnjeni tako s strani umrelga kot tudi s strani osebe, ki uveljavlja to pravico.
MDDSZ	Dodatak za pomoč in postrežbo za slepe	9.000	V nekaterih primerih so do tega dodatka upravičeni tudi otroci, ki so zdravstveno zavarovani po zavarovanu ali upokojencu. Za izračun smo zajeli zgolj tiste slepe upravičenice do dodatka za pomoč in postrežbo, ki so mlajši od 26.let.
MDDSZ	Vračilo dela prispevkov delodajalca za prvo zaposlitv. Del prispevkov	616.361	Delodajalci lahko za zavarovance iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka 14. člena ZPIZ-2, ki niso dognili 26. let starosti in materje, ki skrbijo za otroka do nedoločen čas.

	delodajalca za prvo zaposlitev, ki se vme delodajalcu, se krije iz proračuna.		njegovega tretjega leta starosti, ko se prvič zaposlijo za nedoločen čas in ostanejo pri istem delodajalcu v zaposlitvi neprekajeno najmanj dve leti, uveljavijo vratičlo prispevkov delodajalca za prvo leto zaposlenosti v višini 50 %, drugo leto pa v višini 30 % prispevkov delodajalca.	
MZ	Nega otroka	29.907.414	Upravičen je eden od staršev do dopolnjenega 18. leta otroka, če to zahteva otrokovo zdravstveno stanje, in sicer: – do 7 delovnih dni (izjemoma do 15 delovnih dni) za otroka, starejšega od 7 let, – do 15 delovnih dni (izjemoma do 30 delovnih dni) za otroka, starega do 7 let (podrobnejše opredeljeno v 140. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja).	Zagotovitev nege otroku.
MZ	Spremstvo otroka	3.216.216	Upravičen je kdorkoli za otroka do 15. leta starosti na vsakem potovanju na zdravljenje do izvajalca, po 15. letu pa, če je otrok napoten k izvajalcu izven kraja prebivališča in zaradi svojega zdravstvenega stanja ali drugih razlogov ni sposoben potovati sam (podrobnejše opredeljeno v 61.-63. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja).	Zagotovitev spremstva otroku na potovanju do izvajalca zdravstvene storitve.
MZ	Usposabljanje za rehabilitacijo otroka	57.778	Upravičen je eden od staršev največ za 30 dni za otroka s težjo okvaro oziroma poškodbo možganov ali hrbtničeve oziroma največ za 14. dni za otroka s kroničnimi boleznimi ali okvarami (podrobnejše opredeljeno v 40. členu in 6. odstavku 138. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja).	Omogočanje usposobitve staršev v bolnišnici za kasnejšo rehabilitacijo otroka na domu.
MZ	Zdravstveno letovanje otrok in šolarjev	1.389.287	Organizirane in strokovno vodene zdravstvene kolonije za otroke, ki so bili večkrat hospitalizirani ali pogosteje bolni.	Izboljšanje zdravstvenega stanja otrok, ki so večkrat bolni.
MZ	Sobiivanje enega od staršev v zdravstvenem zavodu z bolnim otrokom do starosti otroka vključno 5 let	1.699.565	23. člen ZZVZZ in 1. odstavek 40. člena Pravil OZZ.	Čustvena in fizična podpora otroku.
MZ	Ce je doječa mati hospitalizirana ima pravico da ob njej biva tudi otrok	612.594	1. odstavek 40. člena Pravil OZZ.	Čustvena in fizična podpora otroku.
MZ	Spremljanje otroka v bolnišnici - pravica do bivanja ob njem v bolnišnici	20.347	2. in 3. odstavek 40. člena Pravil OZZ.	Usposabljanje za kasnejšo rehabilitacijo.

MZI	Pomoč v višini 110 EUR pri nakupu letne vinjete za vozila cestinskega razreda 2B (kombiji) za velike družine in invalide	85.000	Uveljavljajo vsi, ki ob registraciji vozila cestinskega razreda 2B uveljavljajo pravico do oprostitev letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu za invalide ali pravico do 50 % znižanja letne dajatve za velike družine. Upravičena so tudi društa in invalidske organizacije, ki za prevoz invalidov uporabljajo vozila cestinskega razreda 2B. Podrobnejše pogoje za oprostitev oziroma znižano pačilo letne dajatve določa Zakon o letni dajatvi za uporabo vozil v cestnem prometu.	S pomočjo v višini 110 EUR pri nakupu vinjete se zmanjša dodatna finančna obremenitev proračunov velikih družin in invalidov. S prejetjo finančno pomočjo družbe DARS d.d. so tako velike družine in invalidi, ki za svoje osebne potrebe nujno potrebujejo vozilo, ki se uvršča v cestinski razred 2B, izenačeni z drugimi uporabniki, ki za svoje potrebe uporabljajo »klasična« osebna vozila, za katere znaša cena letne vinjete 110 EUR.
MZI	Subvencionirana vozovnica	39.739.993	Oddaljenost od doma do izobraževalne ustanove najmanj 2 km in status dijaka, študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih.	Izboljšanje ekonomskega položaja družine z zagotavljanjem lažje dostopnosti do izobraževanja in spodbujanje uporabe javnega potniškega prometa.
MZI	Oprostitev plačila letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu	182.095	Nižja letna dajatev v višini 50 % letne dajatve za osebne automobile iz 5. člena Zakona o letni dajatvi za uporabo vozil v cestnem prometu se plačuje za eno vozilo, ki je v lasti družine, ki ima štiri ali več otrok, pri čemer morajo biti izpolnjeni pogoj iz 70. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo in 10/08).	Izboljšanje mobilnosti velikih družin.
MIZŠ	Znižano plačilo vrtca (iz občinskih proračunov)	254.000.000	Materialni položaj družine (lestvica 9. dohodkovnih razredov – 24. člen ZUPJS).	Povečevanje deleža vključenosti v vrtece s finančno dostopnostjo za vse kategorije staršev; zagotovitev kakovostne predšolske vzgoje čim

MIZŠ	Subvencioniranje znižanega plačila staršev za drugega in tretjega otroka iz iste družine	15.275.368	Upravičene so družine, ki imajo hkrati v vrtec vključena dva ali več otrok, tako da plačajo za drugega otroka 30 % plačila, določenega z odločbo CSD, za tretjega pa so plačila oproščene.	večjemu številu predšolskih otrok.
MIZŠ	Zagotavljanje predšolske vzgoje otrokom, ki so na zdravljenju v bolnišnicah	744.468	Predšolski otrok na zdravljenju v bolnišnici.	Razbremenitev staršev s plačili za vrtec, če imajo v vrtcu hkrati dva ali več otrok.
MIZŠ	Šola v naravi; sofinanciranje (1.323.442 EUR) in subvencioniranje (406.765)	1.730.207	To sofinanciranja so upravičeni vsi učenci osnovne šole enkrat v času osnovnošolskega izobraževanja. Poleg sofinanciranja prejmejo subvencije učenci iz socialno šibkih družin. Postopek in kriteriji za dodelitev subvencij so opredeljeni v Pravilniku o finančiraju šole v naravi.	Pomoč otrokom in družinam, ko je predšolski otrok zaradi bolezni hospitaliziran.
MIZŠ	Sofinanciranje učnih pripomočkov in nekaterih stroškov v zvezi z dnevi dejavnosti in ekskurzijami za učence Rome	150.614	Materialni in socialni položaj družine, zlasti: – prejemanje denarne socialne pomoči po prepisih o socialnem varstvu, – višina dohodka na družinskega člena, – višina otroških dodatkov, – brezposelnost staršev, – dolgotrajna bolezen v družini, – dolgotrajnejši socialni problemi in druge posebnosti v družini.	Omogočiti vsem učencem posebno obliko izobraževanja v okviru šole v naravi.
MIZŠ	Subvencionirana šolska prehrana učencev	26.606.772	Materialni položaj družine (lestvica 9. dohodkovnih razredov – 25. in 26. člen ZUPJS).	Podporni mehanizem za zagotavljanje enakih možnosti učencem iz socialno manj spodbudnih okolij.
MIZŠ	Zagotovitev sredstev za prevoze učencev OŠ, katerih pot v šolo je ogrožena zaradi velikih zveri, le na tistih relacijah, ki ne sodijo v okvir brezplačnih prevozov učencev v skladu s 56. členom ZOsn. Prevoze nad 4 km po ZOsn plača lokalna skupnost.	1.151.025	Lokalne skupnosti so upravičene do sredstev za plačilo prevozov učencev, katerih pot v šolo je ogrožena zaradi velikih zveri, le na tistih relacijah, ki ne sodijo v okvir brezplačnih prevozov učencev v skladu s 56. členom ZOsn. Prevoze nad 4 km po ZOsn plača lokalna skupnost.	Varnost učencev, sledenje Strategiji upravljanja z rjavim medvedom, ki jo je Vlada RS sprejela leta 2002 (do sredstev iz džavnega proračuna so

			upravičene lokalne skupnosti, ki ležijo na osrednjem področju življenjskega prostora rjavega medveda, določenem s Strategijo upravljanja z rjavim medvedom).
MIZŠ	Zagotavljanje brezplačnega prevoza gibalno oviranim dijakom	410.000	Odločba o usmeritvi.
MIZŠ	Zagotavljanje prevoza za učence ob pouka prostih dnevih	268.000	Odločba o usmeritvi, odločba o namestitvi, sklep sodišča.
MIZŠ	Zagotavljanje prevoza predšolskim otrokom, ki so usmerjeni v prilagojeni program za predšolske otroke v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.	58.637	Odločba o usmeritvi.
MIZŠ	Subvencija malice za dijake	9.864.789	<p>Subvencija pripada tistim dijakom, ki se redno izobražujejo, so prijavljeni na malico in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku ali državni štipendiji znaša:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do 42% neto povprečne plače v RS, pripada subvencija v višini cene malice - nad 42 do 53% neto povprečne plače v RS, pripada subvencija malice v višini 70% cene malice - nad 53 do 64% neto povprečne plače v RS, pripada subvencija malice v višini 40% cene malice. Dijaki, ki so nameščeni v rejniško družino, dijaki prosilci za azil ter dijaki, nameščeni v zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami in obiskujejo šolo izven zavoda, imajo pravico do brezplačne malice.

MIZŠ	Sofinanciranje plačil staršev, ki imajo v dijaškem domu hkrati vključenega več kot enega otroka	578.862	Do subvencije je upravičen tisti starš oz. skrbnik, ki je kot podpisnik nastanitvene pogodbe zavezan plačevati oskrbino za dva ali več otrok, in sicer za drugega in naslednje otroke, ki sočasno bivajo v istem ali drugem dijaškem domu.	Izboljšanje ekonomskega položaja družin in spodbujanje bivanja v dijaških domovih.
MIZŠ	Subvencionirano bivanje študentov visokošolskih študijskih programov	3.115.650	Upravičeni so študenti, ki izpolnjujejo pogoje skladno z 12. členom Pravilnika o subvencioniranju bivanja študentov (Uradni list RS, št. 22/01, 35/06, 75/08, 97/10, 46/12, 55/13, 38/16 in 13/17).	Lažje kritje stroškov bivanja študenta v času študija.
MOP	Subvencija tržne najemnine	4.002.140	Dodeljena je najemnikom tržnih stanovanj, ki izpolnjujejo dohodkovni cenzus za pridobitev neprofitnega najemniškega stanovanja in so se prijavili na javni razpis za dodelitev neprofitnega stanovanja v občini stalnega bivališča, razen, če razpisa v občini ni bilo že več kot eno leto.	Povečati dostopnost najemnih stanovanj pod enakimi pogoji, kot veljajo za neprofitna (zaradi premajhnega števila neprofitnih najemnih stanovanj).
MF	Olašava za vzdrževane otroke (zmanjšanje prihodkov iz naslova dohodnine zaradi uveljavljene olašave)	267.100.000	Kriterij: vzdrževani otroci. Letni znesek olašave je odvisen od števila vzdrževanih otrok.	Znižanje davčne obveznosti s ciljem povečanja razpoložljivega dohodka družin z otroki.
MF	Olašava za vzdrževanega družinskega člena (zmanjšanje prihodkov iz naslova dohodnine zaradi uveljavljene olašave)	22.800.000	Kriterij: vzdrževani družinski član oziroma član, ki niso otroci.	Znižanje davčne obveznosti s ciljem povečanja razpoložljivega dohodka družin s člani, ki niso zaposleni in ne opravljajo dejavnosti oz. nima lastnih sredstev za preživljvanje.
MF	Olašava za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo (zmanjšanje prihodkov iz naslova dohodnine zaradi uveljavljene olašave).	9.800.000	Kriterij: vzdrževani otroci, ki potrebujejo posebno nego in varstvo. Pri tem je kot dokazilo potrebna odločba CSD (za priznanje dodatka za nego) oz. ZPfZ (za priznanje dodatka za pomoč in postrežbo).	Znižanje davčne obveznosti s ciljem povečanja razpoložljivega dohodka družin z otroki, ki potrebujejo posebno nego in oskrbo.
MF	Dohodki, ki so opriščeni plačila dohodnine - otroški dodatki, dodatki za veliko družino, pomoči ob rojstvu	50.900.000	Kriterij: prejem katerekoli vrste dohodka, ki je opriščen dohodnine.	Spodbujanje socialne varnosti družin.

		Izboljšanje ekonomskega položaja velikih družin.	
MF	Oprostitev plačila davka na motorna vozila pri nabavi vozil za prevoz družin s tremi ali več otroki (zmanjšanje prihodkov iz naslova davka na motorna vozila zaradi navedene opisitve).	570.000	Družine s tremi ali več otroki.
SKUPAJ		1.749.313.991	